

TRAVESSADA DE CATALUNYA A PEU

11ª ETAPA VALLESPINOSA - BELLPRAT (14 Km , 107 participants)

POC DESPRÉS DE SORTIR DE VALLESPINOSA, APROP DE LA MASIA CARBONELL

/27 d'Octubre del 1985/

En aquesta etapa commemorem l'Equador de la travessada a Catalunya, i com que les dates assenyalades ens agrada recordar-les, ho celebrarem tots plegats a l'hora de dinar a Bellprat, on fineix aquesta etapa. Portem, doncs, unes caixes de xampany i de rom que les carregem a l'autocar al marge de les nostres corresponents motxilles.

Són les set del matí quan sortim de Vilanova amb tres autocars de la companyia DOPOR. Els més vells de l'Entitat no recordem un fet semblant i una participació tan reeixida fora de la nostra comarca. Ens dirigim cap a Vallespinosa pel Vendrell, Pla de Cabra, Cabra del Camp, Sarrià i Rocafort de Queralt.

Fem una parada de mitja hora llarga a Rocafort de Queralt per esmorzar, en un bar situat a la cruïlla del carrer Montbrió i l'Avinguda de Catalunya. A les deu arribem a Vallespinosa, on comencem la marxa a peu

GRUP QUE CORRESPON SOLAMENT A UNA FRACCIÓ DE L'ALLARGASSADA
DESFILADA DE CAMINANTS

tots plegats, petits i grans, sense cap temor ni recel, ja que l'etapa es curta, planera i, a l'ensem, a mig recorregut (Pontils) hi haurà els autocars per si algú vol deixar la marxa a peu. Ens dirigim cap el noble de Vallespinosa, per la carretera; abans d'arribar-hi la deixem per agafar un camí a l'esquerra que travessa el riu per un pont de pedra i s'enfila per l'altre vessant.

El camí és carreter. Passem pel costat de la masia Carbonell; continua la lleugera pujada fins arribar a una ampla collada; aquí deixem el camí per un senderó que remunta suaument per l'altra banda. Tornem a trobar un camí ample que seguim fins al fons d'una clotada; deixem una pista a la dreta i ens enfilem per l'altra banda.

Al poc deixem a l'esquerra un camí que ens portaria a la masia Vilar, veient-la prop nostre; en un revol del camí deixem, a la dreta, un sender que mena a Santa Perpètua del Gaià. Passem pel costat de la masia del Recreo, a la dreta del camí que seguim. En aquest lloc fem una curta parada de descans.

ESPLANADA POSTERIOR DE LA MASIA DEL RECREO, QUE RESTA A LA DRETA DEL CAMÍ

Travassem un altiplà, al final del qual el camí gira a la dreta per anar baixant pel vessant meridional de l' ampla vall de la Rasa de la Coma. A l'altra, a l'esquerra de la vall, veiem la muntanya del Montclar constituïda pel mateix tipus de conglomerat montserratí i presidida, en el seu cim, per l'ermita de Sant Miquel. Continuem davallant fins el fons de la vall, apropant-nos ja al poble de Pontils que veiem davant nostre. En aquests moments comença a caure una pluja fina que no parará en tot el dia. Hem de ficar-nos les capalines i aguantar com podem les conseqüències meteorològiques.

Passem per sobre d'un pontarró la riera de Biure i pugem al poble de Pontils on fem una breu parada a la plaça de l'església per a reagrupar-nos; hi ha qui té ocasió d'estrenar la capalina i ho manifesta joiosament. Alguns s'entretenen a compondre les quatre barres tot jugant amb el provisional color de l'impermeable, i, en Ramon Casas juga a fantasmes amb l'única capalina blanca mentre hom fa la fotografia de grup.

A la sortida del poble s'esperen els autocars, i acullen la quit-

xalla més menuda, algunes mares i els qui no volen aguantar el mal temps.

PONTILS (600 m) situat a la confluència del Gaià amb la riera de Biure, per la dreta, i el barranc de Sant Magí per l'esquerra. Esmentat el seu terme en la primera meitat del segle XI, el 1057 fou adquirit a Ermessenda, muller del comte Ramon Borrell pels comtes Ramon Berenguer I i Almodis, la qual l'obtingué després arran del seu esponsalici. Els comtes barcelonins l'encomanaren als Cervelló, i en aquest sentit l'any 1062 Guerau Alemany feia jurament als comtes per raó del dit castell, i així mateix, es comprometia especialment davant la comtessa Almodis a donar-li la potestat del castell. El 1145 Guerau Alemany (IV) prestava jurament a Ramon Berenguer IV per l'esmentat castell. Els Cervelló senyorejaven el lloc durant tot el període medieval; al final del segle XVI passà als Savallà i posteriorment, al segle XVIII, als marquesos d'Aitona.

De l'antic castell de Pontils - anomenat el Castellot - queden

PETIT NUCLI DE PONTILS, AGREGAT DE SANTA PERPÈTUA DE GAIÀ

diverses restes del mur. És situat a la punta del turó - 650 m d'alt - que domina el poble, una cinquantena de metres més avall.

L'església parroquial, dedicada a la Nativitat de la Mare de Déu, té la portalada romànica i l'interior gòtic.

PONTILS (CONCA DE BARBERÀ) ENS ACULL SOTA LA PLUJA

Sortim del poble per la carretera de Santa Coloma a Esblada, que seguim a l'esquerra. Cap a la dreta hi ha els senyals blancs i grocs del sender de Petit Recorregut que mena a Santa Perpetua, Querol i Montagut, on s'uneix amb el GR 7-2 que va de Montserrat a Tarragona.

Tot seguit deixem la carretera per un camí descendent a la dreta; primer paral·lels a la carretera per ficar-se, després, en el llit del riu Gaià. Passem a gual el riu i ens enfilem per l'altra banda fins a trobar un camí-pista, que seguim a la dreta entrant dins l'obaga d'una recta vall. El camí descendeix molt suaument i remunta novament fins a una collada. La pluja, que en aquesta hora es revifa, ens dificulta la

DESPRÉS D'UNA COLLADA, BAIXEM PER UNA LLARGA I AMPLA VALL

marxa; ensems el fang se'ns queda enganxat a les botes amb risc d'una patinada desagradable.

Després d'una segona collada, baixem per una llarga i ampla vall, al final de la qual es veu la silueta del castell de Queralt sobre la serralada del mateix nom; més avall creuem un camí travesser i, de seguit, un barrancó; pugem per una pista d'accés a la masia de Riubois, a dalt i a la nostra dreta, per després baixar pel camí vell, actualment molt poc utilitzat.

Arribem a la carretera de Santa Coloma de Queralt a la Llacuna, límit de comarques, entre la Conca de Barberà i l'Anoia. Aquí el plugim minva fins a la més mínima expressió per deixar-nos entrar a Bellprat una mica eixuts. Travessem la carretera i enfilem per la cruïlla d'una altra carretera recent que ens condueix al poble de Bellprat.

Un grup de companys, coneixedors de la zona, segueixen l'itinerari de la carretera vella; situada mig quilòmetre més al nord d'on estem, seguint per la carretera de Santa Coloma.

UN ALTRE PETIT GRUP DE CAMINANTS AL VOLTANT DEL SENYAL INDICADOR
DE LA CRUÏLLA DELS GR

Avancem, doncs, per la nova carretera de Bellprat tenint sempre el riu Boix a la dreta; als 400 metres trobem, a la dreta, el pal indicador de la cruïlla dels GR-7 amb el GR-7-2 on es llegeix: BELLPRAT 10 minuts-ANDORRA, PONTILS 1 hora 15 minuts i CASTELL DE QUERALT 45 minuts-MONTSERRAT. En Pere Masdeu, molt animat, es decideix anar fins el castell de Queralt.

Entrem a Bellprat i en la paret de les primeres cases també hi ha un rètol indicador del GR-7 que diu: PONTILS-MIRAMAR. En el poble de Bellprat hi viuen actualment 26 persones, incloent la població disseminada per totes les masies del terme; administrativament pertany al municipi de Sant Martí de Tous, situat 10 Km al nord, i enllaçat per una pista de terra; hi tenen també casa alguns socis de l'A.E. Talaia: Viki Florenciano i Antoni Ordovas. Ens fan una excel·lent rebuda i ens donen moltes facilitats en l'organització del dinar de germanor (local, llenya, cassola pel rom cremat, etc.) i els hi agraïm la magnífica col·laboració que tant desinteressadament ens mostren.

El lloc on dinem es l'antic "BAR-CASINO" del poble, ara fora de servei; els darrers en arribar-hi tenen dificultats per a entaular-se, han de fer torn i esperar-se o bé improvisar el seient i la taula com poden, doncs el local és prou ampli; en Toni Sagarra reparteix, i obra el xampany, n'Eliseu Oltra se n'encarrega d'encendre i mantenir el foc a fora l'era per coure la carn i les carxofes; també fa esment de l'èxit de la "Travessada" (és la primera etapa en què hi participa).

A les quatre de la tarda, el Muela, que també ha fet la caminada, ens prepara un rom cremat. Davant la mirada atenta i impacient de la concurrència, el beuratge resulta molt fort per manca de flama. Cal agrair, també, llur esforç per a portar a terme aquest complement de la diada. Ell mateix, un cop fet el cremat, reparteix el rom amb un petarrell, a tots els qui s'apropen amb un got. (nota: l'olla del rom cremat quedà feta un fàstic).

Amb la panxa plena, el cava rosat brut i l'esperit del rom poc cremat comença la gresca i els cants d'alegria. En Marcel·lí Ferrer, improvisat director de la coral de la travessada, fa un esforç per ensenyar a entonar el "Te re ré - te re ré".

BELLPRAT (ANOIA) FI DE L'ONZENA ETAPA

A les cinc de la tarda decidim acabar la festa i agafar els autocars per retornar cap a casa; si més no, la pluja continua, però, sense cap altre contratemps enfilem la carretera de La Llacuna i Vilafraça fins a Vilanova.

EL MUELA PREPARAN EL ROM CREMAT AMB UN PETARRELL A LA MÀ

BELLPRAT (652 m d'altitud) es un petit nucli que es formà, al fons de la vall de la riera de Bellprat o riu de Boix entre terres planes de conreu, i al voltant d'una petita església dedicada a Sant Salvador, que esdevingué parròquia de Sant Salvador de Bellprat (l'edifici actual és del 1641) amb la de Sant Jaume de Queralt com a sufragània. El 1685 Bellprat tenia 10 cases juntes i 8 pagesies.

Segons la Divisió Territorial del 1936, que inclou aquest muni-

cipi a l'Anoia, malgrat que, es troba abocat històricament i geogràficament a la comarca de la Conca de Barberà; la majoria de les comunicacions i les relacions comercials són a través de Santa Coloma de Queralt i pertany a la seva demarcació el castell de Queralt (851 m d'altitud) que s'alçava a l'extrem de la llarga serra del seu nom, dominant una magnífica panoràmica sobre les comarques d'Anoia, la Segarra, i la Conca de Barberà; en resten unes poques ruïnes.

Fou al segle X el punt limit del repoblament de la Marca Hispànica vers la zona del Gaià i el 976 consta que fou venut pel comte Borrell II (que el posseïa ja dels seus antecessors) al vescomte Guitard de Barcelona. Torna a ser esmentat el 987 entre els límits del castell de Miralles i el 1002 fou discutit entre el bisbe d'Urgell Sal-la i Bernat Sendred de Gurb davant els comtes de Barcelona. Malgrat la sentència desfavorable al de Gurb que registra el document, poc després apareix en mans d'aquesta poderosa família, que a partir de Guillem I (mort vers 1080) començà a cognominar-se precisament "Queralt".

El castell de Queralt s'anà abandonant pels seus senyors fins que, el 1842, quan foren venudes les propietats territorials dels comtes de Santa Coloma (consta en l'escriptura com a molt deteriorat, amb corral per a bestiar i voltat de terres ermes), fou venut a Josep Safont. Resten uns pocs murs encinglerats, i és també arruïnat un casalot pagès que s'havia aixecat aprofitant les pedres, així com els corral. La capella del castell era l'església de Sant Cristòfol de Queralt, romànica, de la qual sols resta el mur de ponent amb el campanar d'espadanya.

BIBLIOGRAFIA: Gran Geografia Comarcal de Catalunya

Vol. 9 Conca de Barberà

Vol. 5 L'Anoia

Ramon Casas i Vidal

